

Orhan Pamuk ve Siyaset

Oral ÇALIŞLAR

Türkiye, Orhan PAMUK'la birlikte yazarı Nobel Edebiyat Ödülü kazanmış ülkeler safına girdi. Bu onuru bize kazandıran Orhan PAMUK'a ilişkin tartışma tabii ki bitmeyecek.

Orhan PAMUK çok uzun zamandır bir dünya edebiyatçısıydı. Dünyanın neresine gitsek en çok tanınan Türklere birisinin Orhan (PAMUK) olduğunu duyuyorduk, görüyorduk. Geçen ay Çin seyahatimiz sırasında 2006 yılında en iyi yabancı romancı olarak Orhan PAMUK'un seçildiğini duyduğumuzda koltuklarımız kabarmıştı.

***

Orhan PAMUK, arkadaşım, o nedenle birçok kişiden daha iyi tanıyorum onu. O büyük yaratıcılığını, ülkesinde sürdürmek isteyen, en çok da kendi ülkesinde sevimli olmaktan hoşlanan bir yazar. Bazılarının sandığı gibi kendisini yurtdışında beğendirmek asıl hedefi olmadı hiçbir zaman. Zaten asıl ününü önce kendi ülkesinde Türkiye'de kazandı. Romanları önce Türkiye'de satış rekorları kırdı ve bu nedenle dünyanın ilgisini çekti.

Orhan PAMUK üzerine yapılan tartışmalarda onun Irak savaşına karşı çıkmadığı, eleştirmediği yönünde açıklamalar yapıldı, yazılar yazıldı. Halbuki ilk günden itibaren Orhan'ın savaşa ve müdahaleye karşı çıktığını biliyorum. Bu konuda yazılar da yazdı.

Size bir örnek olduğu için geçen yıl, üstelik ABD'de yaptığı bir konuşmadan bir bölüm aktarmak istiyorum. Bu konuşmayı yaptığında Nobel Edebiyat Ödülü'nü de almamıştı: "Bu vahşi ve zalim harp Amerika ile Batı'nın utancıdır. Kendimizi sorgulamamız lazım. Demokrasi ve düşünce özgürlüğü adına kültürleri ve dinleri lekelemek, zalimce ülkeleri bombalamak hangi mantığa sığar? Dünyanın benim tarafımdaki yarısı bunca ölümden sonra daha demokratik olmadı. Irak'a karşı savaşta 100 bine yakın insanın vicdansızca kıyılması ne barışı getirdi ne de demokrasiyi. Aksine Batı'ya karşı milliyetçi öfkeyi ateşledi. Şimdi Ortadoğu'da demokrasi ve laiklik için mücadele veren küçük bir azınlık için işler daha da zorlaşmaya başladı. Irak savaşı ABD ve Batı için utançtır."

Merak edenler için aktardım. Orhan PAMUK, bir edebiyatçı olarak siyasi konulara fazla dalmak istemediğini her zaman dile getirir. Ancak yine hepimiz biliyoruz ki birçok kritik olayda Orhan tutum almakta tereddüt etmedi. Özgür Gündem "Susurlukçular" tarafından havaya uçurulduğunda elinde Özgür Gündem Beyoğlu sokaklarında gazete sattı.

1996 ve 1999 yılındaki ölüm oruçlarında başından itibaren duyarlı davrandı. Sorunun çözümü için hepimizden çok gayret edenler arasında Orhan PAMUK vardı. Birlikte o olaylar sırasında büyük üzüntüler yaşadık. Daha birçok konuda tepki göstermesi gerektiği zaman hiç duraksamadı.

Batı ülkelerinde yabancı düşmanlığı ve yoksullara yapılanlar konusunda da tutum aldı. ABD'de yaptığı bir konuşmada şunları söyledi: "Yoksul ülkelerden ekonomik ve acımasız baskılar nedeniyle Kuzey'e veya Batı'ya sığınan göçmenlerin bir kısmı zengin ülkelerde daha acımasız ırkçılığa muhatap kalıyorlar. Modern insanların ekmek ve su gibi gördüğü düşünce ve ifade özgürlükleri evrensel insan haklarıdır. Bu haklar milliyetçi duygular, moral hassasiyet ve daha da kötüsü iş ve askeri yararlar hesabına kullanılmamalıdır.

Zorlanmadıkça politik konular içine giren birisi değilim. Ancak duyduğum baskı ve zulüm hikâyeleriyle bu dünyanın içine suçluluk ve dayanışma duygularıyla çekildim. Aynı zamanda kendimi korumak gerektiğini ve hiçbir şey yapmadan sadece güzel romanlar yazmam gerektiğini de düşündüm."

***

Türkçe'nin bu büyük ustasına, sevgili arkadaşşıma daha nice romanlar yazmasını diliyorum.